

USTAWA
z dnia 23 września 1999 r.

**Opracowano na pod-
stawie: Dz.U. z 1999
r. Nr 93, poz. 1063.**

**o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz
zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium**

Art. 1.

1. Ustawa określa zasady pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasady ich przemieszczania się przez to terytorium.
2. Przepisów ustawy określających status wojsk obcych nie stosuje się do tych wojsk obcych, których status jest określony w umowach międzynarodowych ratyfikowanych w trybie art. 89 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483).

Art. 2.

W rozumieniu ustawy poniższe określenia oznaczają:

- 1) wojska obce - żołnierzy wojsk obcych i personel cywilny im towarzyszący,
- 2) żołnierze wojsk obcych - żołnierzy należących do lądowych, morskich lub powietrznych wojsk państwa obcego albo pozostających pod dowództwem organizacji międzynarodowej, przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu wykonania określonych zadań,
- 3) personel cywilny - pracowników cywilnych zatrudnionych w wojskach państwa obcego albo wojskach pozostających pod dowództwem organizacji międzynarodowej, towarzyszących tym wojskom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 4) strona wysyłająca - państwo, do którego należą wojska obce, albo organizację międzynarodową, pod której dowództwem wojska te pozostają,
- 5) organy wojskowe strony wysyłającej - organy wojskowe państwa albo organizacji międzynarodowej, które na mocy prawa tego państwa, statutu organizacji międzynarodowej lub umowy międzynarodowej są właściwe względem żołnierzy wojsk obcych lub ich personelu cywilnego.

Art. 3.

1. Zgodę na pobyt wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwaną dalej „zgodą”, wydają:

1) Minister Obrony Narodowej:

- a) w przypadku wojsk Państw-Stron Traktatu Północnoatlantyckiego, sporządzonego w Waszyngtonie dnia 4 kwietnia 1949 r., albo wojsk pozostających pod dowództwem organów Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, jeżeli okres ich pobytu nie przekracza trzech miesięcy,
- b) po zasięgnięciu opinii zainteresowanych ministrów - w przypadku wojsk państw obcych albo wojsk pozostających pod dowództwem organów organizacji międzynarodowych innych niż wymienione w lit. a), pod warunkiem że okres ich pobytu nie przekracza trzech miesięcy, liczebność - tysiąca osób, a pobyt ma na celu udział w szkoleniu wojskowym, o ile właściwe organy tych państw albo organizacji międzynarodowych uznają zasady pobytu (status) ich wojsk wynikające z ustawy oraz złożą zobowiązanie, że ich wojska będą przestrzegały prawa polskiego;

2) Rada Ministrów na czas określony:

- a) w przypadku wojsk, o których mowa w pkt 1 lit. a), jeżeli okres ich pobytu przekracza trzy miesiące albo jeżeli jej przedmiotem jest przedłużenie pobytu, na który wyraził wcześniej zgodę Minister Obrony Narodowej,
 - b) w przypadku wojsk państw obcych albo wojsk pozostających pod dowództwem organów organizacji międzynarodowych innych niż wymienione w pkt 1 lit. a), w innych przypadkach niż te, o których mowa w pkt 1 lit. b), lub w przypadku przedłużenia pobytu, o ile właściwe organy tych państw albo organizacji międzynarodowych uznają zasady pobytu (status) ich wojsk wynikające z ustawy oraz złożą zobowiązanie, że ich wojska będą przestrzegały prawa polskiego.
2. W zgodzie należy określić stronę wysyłającą, cel i okres pobytu oraz liczebność wojsk obcych, datę i przejście graniczne, przez które nastąpi wjazd, ilość i rodzaj wwożonego sprzętu wojskowego oraz broni, amunicji i materiałów niebezpiecznych, trasy przejazdu i miejsce stacjonowania, datę i przejście graniczne, przez które nastąpi wyjazd, a także inne okoliczności mające znaczenie organizacyjno-techniczne.
 3. Zgoda wyrażana jest w porozumieniu zawartym z właściwymi organami państwa wysyłającego albo z organem organizacji międzynarodowej, pod którego dowództwem wojska te pozostają.
 4. O wyrażeniu zgody zawiadamia się niezwłocznie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałków Sejmu i Senatu oraz inne zainteresowane organy władzy publicznej.

Art. 4.

1. Przepisy dotyczące pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stosuje się odpowiednio do przemieszczania się tych wojsk przez to terytorium, o ile ustawa nie stanowi inaczej.
2. Zgodę na przemieszczenie się wojsk obcych przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydaje Minister Obrony Narodowej.

3. W przypadku gdy liczebność przemieszczających się wojsk obcych przekracza tysiąc osób, o wydaniu zgody Minister Obrony Narodowej informuje niezwłocznie Radę Ministrów.

Art. 5.

1. Działalność organów władzy publicznej związanej z pobytem wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej koordynuje Minister Obrony Narodowej.
2. Koordynacja, o której mowa w ust. 1, polega na informowaniu właściwych organów władzy publicznej o przedsięwzięciach związanych z pobytem wojsk obcych lub uzgadnianiu z nimi tych przedsięwzięć.

Art. 6.

Podczas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wojska obce są obowiązane do przestrzegania prawa polskiego.

Art. 7.

1. Żołnierze wojsk obcych i ich personel cywilny mogą przekraczać granicę państwową Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie dokumentów innych niż wymagane przez prawo polskie.
2. Ministrowie właściwi do spraw wewnętrznych, do spraw administracji publicznej oraz Minister Obrony Narodowej mogą określić, w drodze rozporządzenia, inne niż wymagane przez prawo polskie rodzaje dokumentów uprawniających żołnierzy wojsk obcych i ich personel cywilny do przekraczania granicy państwowej.
3. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 2, może określić w szczególności, że wystarczającymi dokumentami uprawniającymi do przekroczenia granicy państwowej są:
 - 1) dokument tożsamości z fotografią, wydany przez stronę wysyłającą, określający imię i nazwisko, datę urodzenia, stopień i numer wojskowy (o ile został nadany) i rodzaj służby,
 - 2) indywidualny lub zbiorowy rozkaz wyjazdu sporządzony w języku urzędowym strony wysyłającej oraz w języku angielskim lub w innym języku oficjalnym organizacji międzynarodowej.

Art. 8.

1. Żołnierze wojsk obcych i ich personel cywilny w sprawach karnych o czyny popełnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podlegają jurysdykcji sądów polskich.
2. W sprawach karnych o czyny popełnione przez żołnierzy wojsk obcych lub ich personel cywilny w związku z pełnieniem obowiązków służbowych właściwą do prowadzenia postępowania przygotowawczego jest wojskowa prokuratura okręgowa.

3. O zatrzymaniu lub tymczasowym aresztowaniu żołnierza wojsk obcych lub członka ich personelu cywilnego zawiadamia się niezwłocznie organy wojskowe strony wysyłającej.
4. W sprawach karnych o czyny popełnione przez żołnierzy wojsk obcych lub ich personel cywilny może nastąpić przekazanie ścigania karnego na zasadach określonych w Kodeksie postępowania karnego.
5. Przekazanie ścigania nie może nastąpić w przypadku popełnienia przestępstwa:
 - 1) przeciwko bezpieczeństwu wewnętrznemu lub zewnętrznemu Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 2) przeciwko polskim urządóm lub funkcjonariuszóm publicznym,
 - 3) przeciwko istotnym polskim interesóm gospodarczym,
 - 4) fałszywych zeznań złożonych wobec urzędu polskiego.
6. W razie przekazania ścigania karnego żołnierz wojsk obcych lub członek ich personelu cywilnego powinien zostać niezwłocznie przejęty przez stronę wysyłającą.

Art. 9.

W zakresie przestępstw i wykroczeń popełnionych przez żołnierzy wojsk obcych i ich personel cywilny wyłącznie na szkodę strony wysyłającej, na szkodę jej wojsk lub szkodę żołnierzy tych wojsk i personelu cywilnego strony wysyłającej jurysdykcja sądów polskich jest wyłączona.

Art. 10.

1. Żołnierze wojsk obcych podczas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podlegają przepisóm dyscyplinarnym strony wysyłającej.
2. Właściwe organy strony wysyłającej są uprawnione do prowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie prawa strony wysyłającej, postępowania w sprawach dyscyplinarnych w stosunku do żołnierzy wojsk obcych, a także orzekania i wykonywania kar dyscyplinarnych.
3. Polskie organy porządkowe, określone w odrębnych przepisach, postępują wobec żołnierzy wojsk obcych według zasad obowiązujących w stosunku do żołnierzy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 11.

1. Stronę wysyłającą zwalnia się, pod warunkiem wzajemności, z odpowiedzialności za szkody w mieniu stanowiącym własność Skarbu Państwa, użytkowanym przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej, wyrządzone przez wojska obce albo żołnierzy wojsk obcych lub ich personel cywilny, o ile szkody te zostały wyrządzone podczas wykonywania zadań związanych z realizacją celów określonych w zgodzie.
2. W przypadku wyrządzenia przez wojska obce w związku z realizacją celów określonych w zgodzie szkód w innym mieniu stanowiącym wyłączną własność Skarbu Państwa, w tym również w mieniu znajdującym się w zarządzie przed-

- siębiorstwa Lasy Państwowe, wysokość odszkodowania jest ustalana na drodze dyplomatycznej, z zastrzeżeniem ust. 1.
3. Osoby fizyczne, osoby prawne lub niepaństwowe jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej mogą dochodzić swoich roszczeń z tytułu szkód wyrządzonych im przez wojska obce albo żołnierzy wojsk obcych lub ich personel cywilny także w następującym trybie:
- 1) podmiot poszkodowany kieruje roszczenie do Ministra Obrony Narodowej, który przekazuje je do rozpatrzenia specjalnie powołanej do tego komisji, w której skład mogą wchodzić przedstawiciele zainteresowanych resortów,
 - 2) komisja rozpatruje roszczenie, biorąc pod uwagę wszelkie okoliczności sprawy, oraz przygotowuje protokół, w którym, w porozumieniu z osobą poszkodowaną, określa wysokość odszkodowania; na podstawie tego protokołu Minister Obrony Narodowej podejmuje decyzję o wypłaceniu odszkodowania,
 - 3) odszkodowanie jest wypłacane przez Ministra Obrony Narodowej, który zwraca się następnie do właściwych organów wojskowych strony wysyłającej o zwrot poniesionych kosztów,
 - 4) w przypadku braku porozumienia co do wysokości odszkodowania podmiot poszkodowany może skierować roszczenie przeciwko Skarbowi Państwa.
4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, skład i tryb powoływania komisji oraz sposób jej działania. Rozporządzenie to określi w szczególności:
- 1) organy delegujące swoich przedstawicieli do udziału w komisji,
 - 2) czynności przewodniczącego i sekretarza komisji,
 - 3) sposób postępowania komisji,
 - 4) dokumenty sporządzane przez komisję,
 - 5) wysokość wynagrodzenia osób wchodzących w skład komisji za udział w jej pracach,
 - 6) wydatki zaliczane do kosztów postępowania przed komisją,
 - 7) sposób refundowania kosztów poniesionych w toku postępowania przed komisją.
5. Do udziału w pracach komisji można zaprosić przedstawicieli właściwych organów wojskowych strony wysyłającej.

Art. 12.

Do szkód wyrządzonych przez wojska obce albo żołnierzy wojsk obcych lub ich personel cywilny żołnierzom lub pracownikom cywilnym Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej stosuje się odpowiednio art. 11 ust. 1.

Art. 13.

1. Podczas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej żołnierze wojsk obcych w czasie wykonywania zadań służbowych:

- 1) powinni nosić umundurowanie wojsk, do których należą,
 - 2) są uprawnieni, na podstawie rozkazu wydanego przez organy wojskowe strony wysyłającej, do posiadania i noszenia broni,
 - 3) mogą używać broni w przypadkach i w trybie określonych w przepisach prawa polskiego, z zastrzeżeniem ust. 3, za zgodą właściwych organów wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Zasady noszenia umundurowania oraz posiadania i noszenia broni w czasie wykonywania zadań służbowych regulują przepisy strony wysyłającej.
3. Użycie broni przez żołnierzy wojsk obcych podczas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może nastąpić:
- 1) wyłącznie wobec żołnierzy i personelu cywilnego tych wojsk - w przypadku i w trybie określonych w przepisach strony wysyłającej,
 - 2) w czasie ćwiczeń wojsk obcych - w trybie określonym w przepisach strony wysyłającej, o ile nie naruszają one przepisów prawa polskiego.

Art. 14.

Żołnierze wojsk obcych i ich personel cywilny są uprawnieni do kierowania pojazdami lub ich zespołami, wojskowymi statkami powietrznymi lub okrętami wojennymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie praw jazdy lub pozwoleń wydanych przez właściwe organy państwa, którego są obywatelami.

Art. 15.

1. Żołnierze wojsk obcych i ich personel cywilny są zwolnieni z obowiązku meldunkowego i mogą korzystać z hoteli i internatów wojskowych na zasadach określonych w przepisach dotyczących zakwaterowania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb zakwaterowania żołnierzy wojsk obcych i ich personelu cywilnego przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Rozporządzenie to określi w szczególności:
 - 1) sposób zakwaterowania stałego, tymczasowego, zbiorowego oraz biwakowego na poligonach,
 - 2) wysokość opłat za zakwaterowanie.

Art. 16.

1. Pobyt żołnierzy wojsk obcych i ich personelu cywilnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na zasadach określonych w ustawie, nie jest uważany za pobyt lub zamieszkanie, od którego jest uzależnione poddanie w jakiegokolwiek formie opodatkowaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Żołnierze wojsk obcych i ich personel cywilny są zwolnieni od opodatkowania w odniesieniu do wynagrodzenia i wypłacanych im dodatków przez stronę wysyłającą lub od mienia ruchomego, które znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyłącznie w związku z ich czasowym pobytom na terytorium Rze-

czypospolitej Polskiej, pod warunkiem że mienie to zostanie wywiezione przy opuszczeniu terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie uprawniają do zwolnienia od opodatkowania, któremu żołnierze wojsk obcych i ich personel cywilny podlegają zgodnie z odrębnymi przepisami prawa polskiego, nawet jeśli są uważani za osoby przebywające lub zamieszkałe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 17.

Żołnierze wojsk obcych i ich personel cywilny przekraczający granicę Rzeczypospolitej Polskiej podlegają polskim przepisom celnym i dewizowym, z tym że oficjalne dokumenty wojsk obcych opatrzone odpowiednią urzędową pieczęcią nie podlegają rewizji celnej.

Art. 18.

1. Żołnierze wojsk obcych i ich personel cywilny korzystają ze świadczeń zdrowotnych udzielanych przez publiczne zakłady opieki zdrowotnej za odpłatnością, na zasadach określonych w przepisach o zakładach opieki zdrowotnej dla osób nieuprawnionych.
2. Należności za świadczenia zdrowotne, o których mowa w ust. 1, pokrywa publicznemu zakładowi opieki zdrowotnej Minister Obrony Narodowej, który występuje następnie do strony wysyłającej o zwrot poniesionych kosztów, wskazując termin i sposób zapłaty należności.
3. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb ponoszenia i regulowania opłat za świadczenia zdrowotne udzielane żołnierzom wojsk obcych i ich personelowi cywilnemu. Rozporządzenie to określi w szczególności:
 - 1) sposób obliczania kosztów udzielanych świadczeń zdrowotnych,
 - 2) tryb zaliczkowego pokrywania kosztów w przypadkach wymagających znacznego zaangażowania środków finansowych,
 - 3) sposób przekazywania opłat za świadczenia zdrowotne i refundowania kosztów przez wojska obce.

Art. 19.

1. Pojazdy wojsk obcych, zarejestrowane i dopuszczone do ruchu drogowego na podstawie przepisów obowiązujących w państwie, do którego należą, oraz opatrzone wyraźnie znakiem wskazującym na państwo rejestracji, są dopuszczone do ruchu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z prawem polskim.
2. Jeżeli za korzystanie z dróg publicznych są pobierane opłaty, organy wojskowe strony wysyłającej mogą wystąpić, za pośrednictwem Ministra Obrony Narodowej, o zwolnienie od tych opłat na zasadzie wzajemności. Zwolnienia nie stosuje się w przypadku korzystania przez wojska obce z płatnych autostrad.

3. Jeżeli przepisy wymagają wydania specjalnych zezwoleń na przewóz materiałów niebezpiecznych, wnioski o wydanie takich zezwoleń są kierowane do właściwych organów za pośrednictwem Ministra Obrony Narodowej.
4. Do wojsk obcych poruszających się po drogach na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. Nr 98, poz. 602, Nr 123, poz. 779 i Nr 160, poz. 1086 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 133, poz. 872) odnoszące się do ruchu pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 20.

Przewozy wojsk obcych kolejami odbywają się na takich samych zasadach jak przewozy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 21.

Statki powietrzne wojsk obcych mogą korzystać, z wyjątkiem sytuacji awaryjnych, z cywilnych lotnisk komunikacyjnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach obowiązujących cywilne statki powietrzne i za zezwoleniem właściwych organów wojskowych i cywilnych.

Art. 22.

1. Potrzeby wojsk obcych w zakresie telekomunikacji są realizowane na takich samych zasadach jak potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Przydziału pasm częstotliwości na potrzeby wojsk obcych dokonuje się z zasobów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Przydziału pasm częstotliwości wykraczających poza te zasoby dokonuje się za pośrednictwem właściwych organów wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z prawem polskim.
3. Zasady korzystania z linii i urządzeń telekomunikacyjnych oraz pasm częstotliwości przez wojska obce regulują przepisy prawa polskiego lub umowy międzynarodowe.

Art. 23.

1. Poligony wojskowe pozostające w trwałym zarządzie lub w posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego Ministra Obrony Narodowej mogą być udostępniane wojskom obcym, nieodpłatnie lub odpłatnie, w celu przeprowadzania ćwiczeń wyłącznie z udziałem ich własnych jednostek lub ćwiczeń wspólnych z jednostkami wojskowymi Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Ćwiczenia, o których mowa w ust. 1, mogą być przeprowadzane również - na takich samych zasadach jak ćwiczenia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej - w polskiej przestrzeni powietrznej oraz na polskich śródlądowych drogach wodnych, morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym.
3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób obliczania i rozliczania opłat wnoszonych przez wojska obce w związku z udostępnieniem im poligonów wojskowych. Rozporządzenie to określi w szczególności:

- 1) wydatki wchodzące w skład kosztów korzystania z poligonów,
- 2) dokumenty sporządzane przy obliczaniu i rozliczaniu kosztów,
- 3) tryb przekazywania środków finansowych wnoszonych przez wojska obce.

Art. 24.

W ustawie z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 86, poz. 433, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 6, poz. 31, Nr 80, poz. 506 i Nr 106, poz. 678, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 1999 r. Nr 86, poz. 964) w art. 1 w ust. 2 skreśla się pkt 4.

Art. 25.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.